

גדרי הכלי הפוסל בשאובים

שלא יהיה מחובר לקרקע

ב"ק סז. (=שו"ע לד)

צינור שחקקו ולבסוף קבעו - פוסל את המקוה, (כי היה עליו שם כלי בתלוש) קבעו ולבסוף חקקו - אינו פוסל את המקוה.

ובטהרת מים כתב ע"פ הרמב"ם דכל כלי שנעשה לשם קרקע - אין מטמא אפילו קודם שקבעו בקרקע.

שיהיה לו בית קיבול

משנה מקוואות (=שו"ע לה)

המניח טבלא תחת הצינור:

אם יש לה לבזבז (שפה) - פוסלת את המקוה, ואם לאו - אינה פוסלת את המקוה.

ר"ש, רא"ש: היינו שיהא לה שפה מד' רוחותיה, דאי מגי אין זה בית קיבול. **וכ"פ שו"ע לה**

רוקח: אם יש לה שפה מג' רוחות פסולה.

שיהיה נעשה לקבל בו

שו"ע לו: סילון שהוא צר מכאן ומכאן ורחב באמצע, אינו חשוב קבלה לפסול בו המקוה. היינו: אע"פ שיש לו בית קיבול גדול, כיון שלא נעשה המקום הרחב כדי שיהיה כלי קיבול (אלא כדי שיצאו המים מן המקום הצר בחוזק) אינו פוסל את המקוה משום שאובים.

שו"ע לז: רעפים שמכסין בהן הגגות, אף על פי שיש בהן גומות וחקקים, אינן פוסלין המקוה לפי שלא נעשו לקבל בהם.

שיהיה קיים כדרך קבלתו

משנה מקוואות (=שו"ע לה)

המניח טבלא תחת הצינור...

זקפה לידוח - בין כך ובין כך אינה פוסלת את המקוה.

(כיון דלא קיימא כדרך קבלתה - ר"ש, רא"ש)

שו"ע לה: זקפה על צדה לידוח, אפילו יש לה שפות, אינה פוסלת כיון שאינה עומדת בענין שראויה לקבל; וכגון שהמים ראויים לבא למקוה זולתה, אבל אם אין המים ראויים לבא למקוה זולתה, אפילו זקפה על צדה או כפאה על פיה, פוסלת [ט"ז]: כיון שמקבלת טומאה ובעינן שתהיה הוויות המקוה ע"י טהרה].

שיהיה הכלי שלם ולא נקוב

ראה בהרחבה לעיל בסיכום עמ' 12-14.

שיתמלא לדעת

היינו שמילוי הכלי יהיה **לדעת צרכיו**, אבל לא בעינין שיתמלא לדעת לשפכו למקוה. (שי"ד, ט"ז)

שו"ע לד

אין הכלי חשוב לפסול המים שבו משום שאיבה, אלא אם כן הוא ראוי לקבל קודם שיקבענו **ושיתמלא לדעת**, ואז פוסל בין אם הוא כלי גדול המחזיק ארבעים סאה בלח שהם כוריים ביבש, בין אם הוא כלי קטן ביותר, ואפילו הם כלי גללים, כלי אבנים, כלי אדמה.

שו"ע מא

המניח כלים תחת הצנור לקבל מימיו שיפלו מהם לתוך המקוה, אם הניחם בשעת קשור עבים וקודם שנתפזרו העבים ירדו גשמים ונתמלאו, **תשובים לדעת** והווי שאובין; אבל אם לא נתקשרו העבים בשעה שהניחם, ואח"כ נתקשרו ונתמלאו; או אפילו הניחן בשעת קישור העבים, ונתפזרו, ונשארו שם עד שחזרו ונתקשרו וירדו גשמים ונתמלאו, **לא חשיבי לדעת** ואינם פוסלין; ובלבד שישבור את הכלי או יהפכנו בענין שלא יגביהנו מעל הארץ, שאם מגביהו מן הארץ עם המים, חשובים שאובין ופוסלים את המקוה.

שו"ע מב

המניח קנקנים בראש הגג, לנגבם, וירדו עליהם גשמים ונתמלאו, אע"פ שהיא עונת גשמים, הרי זה ישבור הקנקנים או יכפם; והמים שהיו בקנקנים, כשרים לטבול בהן ואף על פי שכל המים האלו היו בכלים, שהרי לא מילאן בידו; אבל אם הגביה הקנקנים ועירם, הרי כל המים שבהם שאובים.

שו"ע מג

הסייד ששכח עציץ במקוה ונתמלא מים, אע"פ שלא נשאר במקוה אלא מעט והרי העציץ יש בו רוב המקוה, הרי זה ישבור העציץ במקומו ונמצא המקוה כולו כשר. וכן המסדר את הקנקנים בתוך המקוה כדי לחסמן, ונתמלאו מים, אף על פי שבלע המקוה את מימיו ולא נשאר שם מים כלל אלא מים שבתוך הקנקנים, הרי זה ישבור את הקנקנים, והמים הנקוים מהם מקוה כשר.

אין הגבלה על גודל וסוג הכלי

שו"ע לד:

פוסל, בין אם הוא כלי גדול המחזיק ארבעים סאה בלח שהם כוריים ביבש, בין אם הוא כלי קטן ביותר, ואפילו הם כלי גללים, כלי אבנים, כלי אדמה.

[היינו: אף שיצאו מתורת כלי לענין קבלת טומאה, מ"מ כאן פסול לענין שאובין]

כל הנ"ל זה אם נפלו למקוה מעצמם, ←

אבל אם המים באו ע"י אדם למקוה – ראה לעיל בסיכום בעמ' 17.

וכך נפסק בשו"ע לט: זה שאמרו שכל שאינו עשוי לקבל את המים אינו פוסל את המקוה, לא אמרו אלא כשנפלו מתוכן למקוה מעצמן; אבל אם נתנם אדם למקוה, הרי זה פוסל; שכל על ידי אדם, אפילו זילף בידיו וברגליו ואפילו עובר במים ונזדלפו מאליהם ברגליו למקוה, פסלוהו...